

משרד החנוך והתרבות - המחלקה לתרבות תורנית

ג ל י ו נ ו ת ל ע י ו ן ב פ ר ש ת ה ש ב ו ע
בעריכת נחמה ליבוביץ
שנת העשרים ושמונה

ל"ה ל' - ל"ד

ויקהל-פקודי (תשכ"ט)

ויקהל - לה, ל-לה

כי תשא - לא, א-ה

א. וידבר ה' אל משה לאמר:	ל. ויאמר משה אל בני ישראל:
ב. ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה.	ראו: קרא ה' בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה.
ג. ואמלא אותו רוח אלקים בחכמה ובחכונה ובדעת ובכל מלאכה.	לא. ויטלא אותו רוח אלקים בחכמה ובחכונה ובדעת ובכל מלאכה.
ד. לחשוב טחשבות לעשות בזהב ובכסף ובנחשת.	לב. ולחשוב טחשבות לעשות בזהב ובכסף ובנחשת.
ה. ובחרשת אבן למלאות ובחרשת עץ לעשות בכל מלאכה	לג. ובחרשת אבן למלאות ובחרשת עץ לעשות בכל מלאכה טחשבת
ו. ואני הנה נתתי אתו את אהליאב בן אחיסמך למטה דן	לד. ולהורות נתן בלבו
ובלב כל חכם לא נתתי חלמה ועשו את כל אשר צויתיך.	לה. מלא אותם חכמת לב לעשות כל מלאכת חרש וחושב ורוקם בתכלת ובארגמן בתולעת השני ובשש ואורג עושי כל מלאכה וחושבי מחשבות.

(1) התוכל להסביר למה הוזכרו המלים "ולהורות נתן בלבו" רק בפרשתנו בדברי משה לישראל ולא הוזכרו בדברי ה' למשה (בפרשת כי תשא).

xx (2) למה לא הוזכרו במקומנו אף "חכמי הלב" העושים במלאכה?

(3) מה ראה משה להזכיר כאן (בפסוק ל"ה) את סוגי המלאכות?

(4) רש"י לפסוק ל"ד במקומנו ד"ה ואהליאב:

משפט דן - מן הירודים שבשבטים, מבני השפחות, והשוהו המקום לבצלאל למלאכת המשכן, והוא מגדולי השבטים לקיים מה שנאמר (איוב לד, יט): "ולא בכר שוע לפני דל".

מה ראה רש"י לפרש דברים אלה דווקא בפרשתנו ולא הקדים לפרשם בפרשת כי תשא, כדרכו לפרש כל מלה קשה או כל קושי ענייני או לשוני עם הופעתו לראשונה בתורה ולא בחזרתו?

ב. ראו קרא ה'

ליפציג 1905 ע' 229 מעיר שמלת "ראה" באה

כרגיל בלויית מלת "נתתי" כאן

בראשית: מ"א ראה נתתי אותך על כל ארץ מצרים.

שמות: ז' א' ראה נתחייך אלוהים לפרעה... אתה תדבר את כל אשר אצוך...

דברים: א' ח' ראה נתתי לפניכם את הארץ באו ורשו...

" : ב' כ"ד ראה נתתי בידך את סיתון... החל רש והתגר בו

" : ד' ה' ו' ראה למדתי אתכם חוקים ומשפטים... ושמרתם ועשיתם

" : ט' ס"ו ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע

יהושע: ו' ב' ראה נתתי בידך את יריחו ואת מלכה... וסבותם את העיר

(1) התוכל להסביר את הוראת המלה ראו ("ראה" בכי תשא) על פי המקבילות האלה?

(2) מה בין דברי הגמ' ברכות ובין דברי הרמב"ן בפירוש הביטוי "ראה"?